

Zöld fenyőgubacsotlú

Fenyőfélék kártevői

A KERTEKBEN ÜLTETETT FENYŐFÉLÉK (HAMISCIPRUS, LUCFENYŐ, TUJA STB.) SOKAT SZENVEDNEK AZ UTÓBBI ÉVEKBEN, MERT A SZÁRAZ IDŐJÁRÁS HATÁSÁRA ELSZAPORODNAK AZ ÁLLATI KÁRTEVŐIK. KÖZÜLÜK MUTATUNK BE NÉHÁNYAT.

DR. MIKULÁS JÓZSEF

Hamisciprus

A hamisciprus (borókafa) a fenyőfélék osztályába tartozik, magán viseli az osztályra jellemző tulajdonságokat. Sok fenyőféle, ami külföldről kerül hozzánk, nem érzi olyan jól magát, mint korábbi hazájában, ezért gyakran előfordul, hogy valami károsító gomba vagy állati kártevő megtámadja. Hazájukban nedves, hűvös nyarakon a fás részekben bőséges a nedvkeringés, ezért a bogarak és

lárvaik megfulladnak. Az utóbbi években a szélsőségesen forró nyarak hatására a fenyőfélék fás részeiben élő bogarak kártétele egész Európában súlyosbodott. Az időszakos vízhiány és hőség miatt pang a fenyőfélék – így a hamisciprusok – nedvkeringése is, ez pedig lehetővé teszi a kártevők zavartalan táplálkozását. Az oregoni hamisciprus (*Chamaecyparis lawsoniana*), amint az a nevéből is adódik, nem Magyarországon, hanem Észak-Amerikában őshonos. Hazánkban rajta,

Borókaszú röpnylásai a hamiscipruson

benne nagyon sok olyan szúbogár fordul elő, ami a fenyőféléket károsítja. A szúbogarak károsításának hatására a fa legyengül, ezért a másodlagos kórokozók, gombák is megtámadhatják.

Jegenyefenyő szúbogár károsításának nyoma

Tohoz alakú zárt gubacs

A fenyőféléinken, a szúbogarak fajtától függően, különböző röpnylások lehetnek. Amennyiben fareszeléket, törmeléket, röpnylásokat találunk a fenyőfa törzsén, akkor a hamisciprus-fát a hamisciprus szúbogár károsította. Amennyiben a fán kerek lyukak vannak, akkor azt a borókaszú

Nyíló gubacs tetűtohoz

károsította, illetve károsítja. Ha gyantafolyások is vannak az ágakon, akkor jegenyefenyő-szú károsította a borókafát.

Védekezés

Mindent meg kell tennünk, amit csak tudunk, hogy fenyőféléink jól érezzék magukat, bár nem áll módunkban olyan körülményeket biztosítani számukra, mint őshazájukban volt. A gyakori öntözésen kívül sokszor rájuk kell néznünk, „érdeklődnünk” kell hogylétük felől. Amint észre vesszük, hogy valamiért nem érzik jól magukat, meg kell állapítanunk a diagnózist. A száradó ágat vagy ágakat el kell távolítanunk a fáról legkésőbb őszig, hogy a szúbogarak ne szaporodjanak el.

Jó hír, hogy mint minden károsítónak, így a szúbogárnak is van természetes ellensége, többi

NÖVÉNYORVOS A DÍSZKERTBEN

között a feketenyakú szúfarkas, ami idős, rovaroktól és más ízeltlábúaktól megrágott különböző lombos fákon, mindenekelőtt fenyőfákon él. Hasa piros, a szárnyfedői színesek. A kifejlett rovar májustól augusztusig lelétezik fel. A bogár és a lárvája is pusztítja a szúbogarakat és a szúbogarak lárváit. Korábban csak Dél- és Közép-Európában, Észak-Afrikában volt gyakori, most már Közép-Európában és Ausztria keleti részén ritkán található, Németországban védett állat.

Lucfenyő

A lucfenyőket kétféle gubacstetű károsítja. A sárga lucgubacstetű (*Sacchiphantes abietis*) és a zöld fenyőgubacstetű (*Sacchiphantes viridis*). A sárga lucgubacstetű a lucfenyő hajtásain jókora mogoró nagyságú, toboz alakú gubacsot okoz. A gubacsokban számos kamra van, azokban élnek a kártevők. A kifejlődött tobozgubacs pikkelyei felnyílnak, és kivándorolnak belőlük a tetvek. A gubacs rend-

Új és régi zöld fenyőgubacstetű tobozok a lucfenyőn

szert rövid hajtások tövén fejlődik és hatására a felette levő hajtásrész elszárad. A gubacstetvek gyengültségi kártevők, így csak valamely okból már gyengélkedő fákon okoznak észrevehető károsodást. Ezért nem megfelelő, száraz fekvésű helyre lehetőleg ne ültessünk lucfenyőt.

A gubacsokat még felnyílásuk előtt el kell távolítani. Tavasszal a rügyek tövénél szabadon levő gubacstetveket rovarölő szerrel el lehet pusztítani.

Tuja

A tuják állati kártevői, a tujaszú és a boróka-tarkadízbogár az utóbbi időben Közép-Európa több országában, így hazánkban is jelentős mértékben felszaporodtak, ennek következtében kártételük is igen elterjedt a parkokban, kertekben. A tujaszú a fertőzés mértékétől függően ágelhalást, vagy

Tujaszúbogár röpnílás

előbb-utóbb a teljes fa elhalását okozza. Kizárólag ciprusféléken él, fő tápnövényei a boróka, a tuja és a hamisciprus nemzetségek fajai. A fák belsejében fejlődő kártevő jelenlétét legkönnyebben a telelőjáratai árulják el. Rágási kártételén túl gombabetegségek közreműködője, a ciprusrák patogén gombafaj terjesztője. A ciprusrák a ciprusfélék egyik legveszélyesebb és legerősebb kórokozó gombája. A betegség a növényt a sebzésen keresztül fertőzi meg. A gombás betegség előbb a kéreg barnulásához vezet, majd az ágak elszáradnak, a levelek sárgás, barnás színezetűek lesznek.

Ciprusrák miatt károsodott tujafák

Boróka-tarkadiszbogár

Másik állati kártevője a rendkívül kártékony boróka-tarkadiszbogár, amely számára kedvező a meleg és száraz időjárás. A tujákat és a borókákat

károsítja, elsősorban a legyengült növényeket támadja meg. Jelenlétét barnára színeződött levelek, hajtás- és ágelhalások, valamint a törzsön található lyukak jelzik. A bogár kéreg alá lerakott petéiből kikelő lárvák befúrják magukat a növény fás részébe,

Boróka-tarkadiszbogár rőpnyílása

ezzel jelentősen akadályozzák a nedvkeringést. A száradásos tünetek egyre súlyosabbá válnak, míg végül a növény teljesen elszárad, az immár kifejlett bogár pedig kirágja magát és a rőpnyíláson keresztül kirepül.

A boróka-tarkadiszbogár sárga színű ragacos rovarcsapdával fogható, gyéríthető. Igazán hatékony növényvédő szer jelenleg nincs ellene, a megelőzésre, a tuja egészséges állapotban tartására kell törekedni. Ha az említett állati kártevők megtámadják a tuját, akkor a megtámadott részt mielőbb el kell távolítani és elégetni, szükség esetén akár az egész fát kivágni, hogy a szomszéd fára már ne jussanak át a kártevők.

**AZ ADATOK
MINDIG
LEGYENEK
KÉZNÉL**

Download on the
App Store

GET IT ON
Google Play